

PAPILDOMOJI IR ALTERNATYVIOJI MEDICINA

**Nusipelnęs Lietuvos sveikatos
apsaugos darbuotojas**

**Lietuvos apiterapeutų asociacijos
viceprezidentas**

Gydytojas Povilas Rimkus

2020 m. lapkričio 05 d.

Vilnius

PAPILDOMOJI IR ALTERNATYVIOJI MEDICINA (PAM) TERMINOLOGIJA

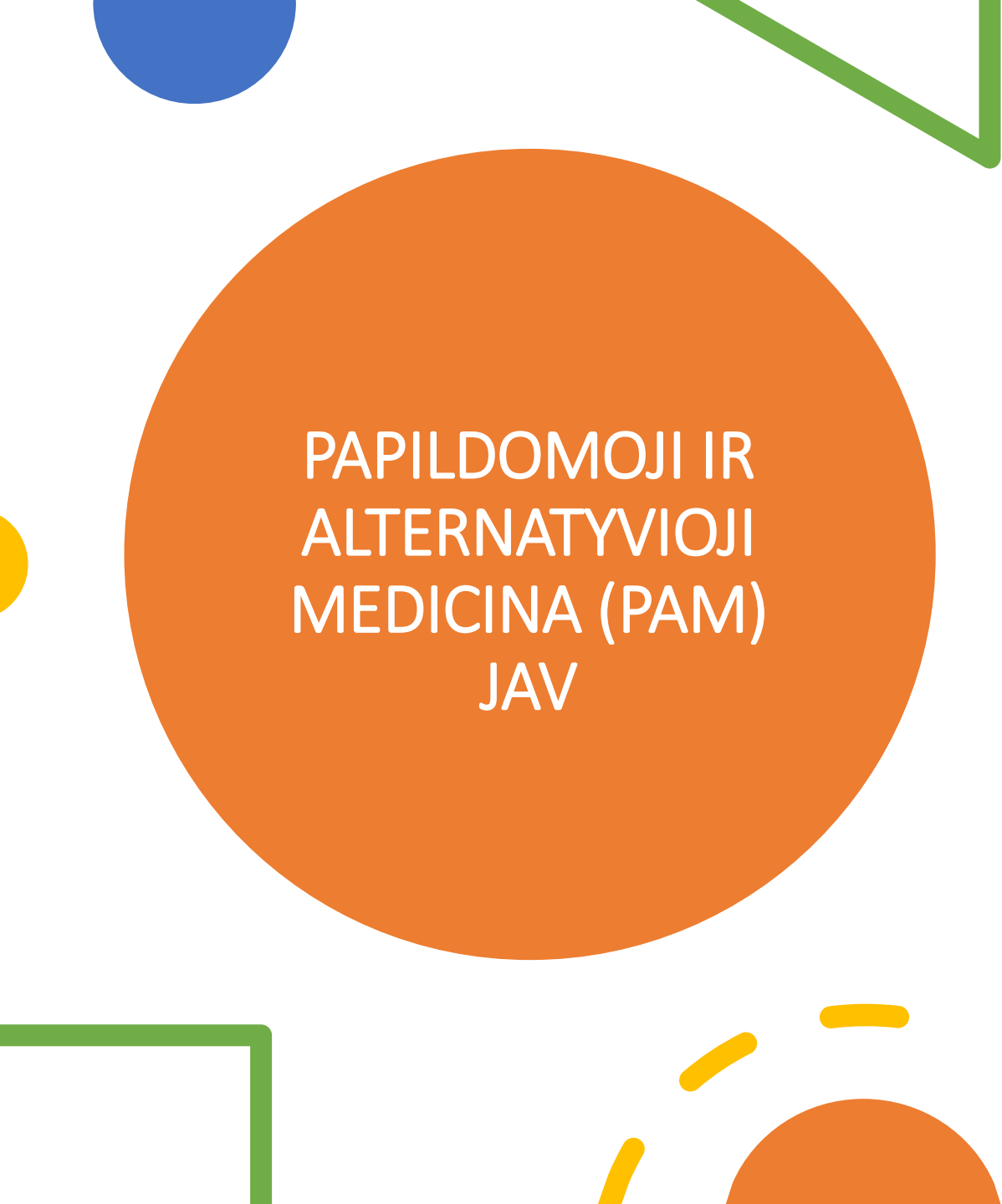
Papildomoji medicina – papildomas vienas ar kitas gydymo metodas pradėtas taikyti gydymo eigoje.

Alternatyvioji medicina – įprastinių gydymo metodų pakeitimas kitais metodais.

Natūralioji ir liaudies medicina – PAM sritis, kurios tikslas yra palengvinti ligų sukeltus negalavimus.

Sveikatos rekreacija – PAM sritis, skirta žmogaus fizinei sveikatai ir dvasinei gerovei puoselėti.

Holistinis požiūris – pacientas vertinamas kaip fizinių, dvasinių ir socialinių problemų visuma.

PAPILDOMOJI IR
ALTERNATYVIOJI
MEDICINA (PAM)
JAV

1992 m. JAV kongreso pavedimu, Nacionalinis sveikatos institutas įkūrė Alternatyvios medicinos tarybą, tyrinėjimui alternatyvioms medicinos formoms.

1998 m. ši taryba išsiplėtė į Nacionalinį papildomos ir alternatyvios medicinos centrą, kuriam 2002 m. skyrė lėšas vėžio tyrimams.

PAPILDOMOSIOS IR
ALTERNATYVIOSIOS
MEDICINOS (PAM)
TEISINĖ BAZĖ
EUROPOS
SĄJUNGOJE I

2005-09-07 priimta ES Direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo. Ši direktyva yra teisinis laisvo specialistų judėjimo Europoje pagrindas.

Profesija traktuojama ir reglamentuojama, kad norint dirbti ar jau dirbant, reikia įgyti tam tikrą profesinę kvalifikaciją.

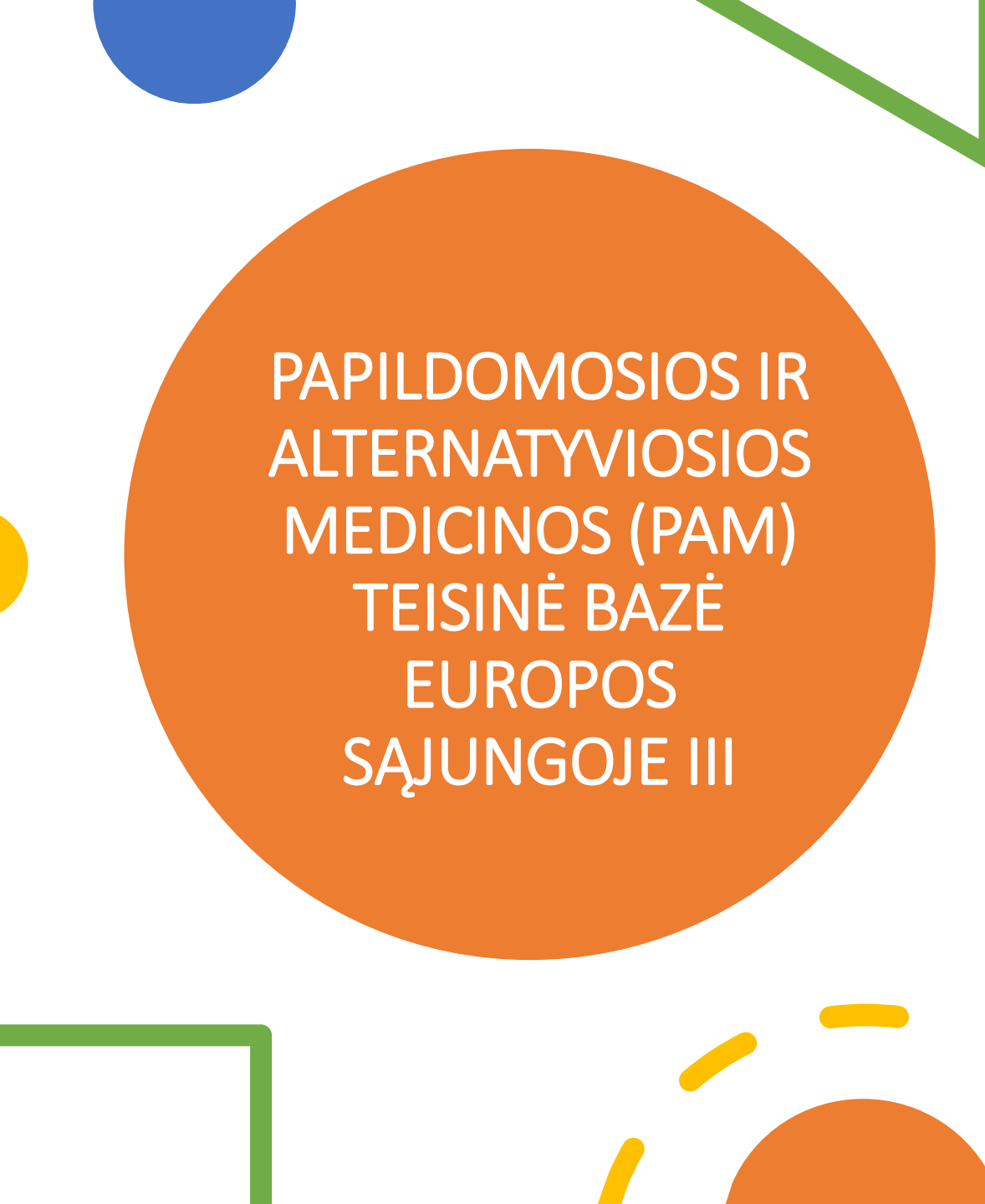
2011-03-09 priimta ES Direktyva 2011/24/ES dėl pacientų teisių į sveikatos priežiūros paslaugas kitose valstybėse narėse taikymo. Joje aprašomos pacientų teisės į saugų ir geros kokybės gydymą bei kompensacijas.

PSO 2014-2023 m. tradicinės medicinos strategijoje siūloma netradicinėms medicinos praktikoms naudoti nuostatą „papildomoji ir alternatyvioji medicina“(PAM).

**PAPILDOMOSIOS IR
ALTERNATYVIOSIOS
MEDICINOS (PAM)
TEISINĖ BAZĖ
EUROPOS
SĄJUNGOJE II**

Minėtose Direktyvose reglamentuojamos profesijos, galinčios taikyti PAM paslaugas:

- 1. Medicinos gydytojai – tai gydytojai, turintys papildomai PAM išsilavinimą, licenciją ar leidimą.**
- 2. Kiti sveikatos priežiūros specialistai – tai tradiciniai nacionaliniuose teisiniuose aktuose minimi sveikatos priežiūros specialistai, kurių išsilavinimas yra 3-5 metai.**
- 3. Kiti PAM specialistai – tai specialistai, turintys trumpos trukmės medicininį išsilavinimą arba neturintys, bet praėję tam tikrus medicinos mokymus.**

PAPILDOMOSIOS IR
ALTERNATYVIOSIOS
MEDICINOS (PAM)
TEISINĖ BAZĖ
EUROPOS
SAJUNGOJE III

Tik kelios ES šalys turi bendruosius PAM teisės aktus. Kitose šalyse PAM įtraukta į bendruosius sveikatos priežiūros įstatymus, o, kai kurios šalys turi specialius PAM gydymo reglamentus.

Pacientai vis labiau nori kirsti sienas, siekdami sveikatos priežiūros. Todėl būtina, kad jie žinotų apie skirtingą PAM įstatymų įvairovę.

Tuo tikslu yra išleista **2019-02-12 Tarpvalstybinė sveikatos Direktyva**. Joje išsamiai aprašomos Europos PAM gydymo situacijos ir problemos: didelė gydymo būdų įvairovė, nenusipėjamas profesijos kompetencijos lygis ir kokybė, neiški kompensavimo už suteiktas paslaugas sistema ir kt.

PAPILDOMOSIOS IR
ALTERNATYVIOSIOS
MEDICINOS (PAM)
TEISINĖ BAZĖ
EUROPOS
SAJUNGOJE IV

Dabar ES yra įsteigta 14 organizacijų, kurios bando koordinuoti tarptautinį bendradarbiavimą ir palengvinti mokslinius tyrimus.

Štai kai kurios organizacijos:

Europos natūralios medicinos asociacija, Europos homeopatijos komitetas, centrinė homeopatų taryba, homeopatinių (Hell) ir antroposofinių (Weleda) produktų koalicija, Europos papildomosios ir alternatyviosios medicinos informacijos centras, Europos vaistažolių ir tradicinės medicinos praktikų asociacija ir kt.

Šių organizacijų tikslas yra pasiekti mokslinį, teisinį ir norminį PAM gydymo būdų pripažinimą ir patvirtinimą.

PAPILDOMOSIOS IR
ALTERNATYVIOSIOS
MEDICINOS (PAM)
TEISINĖ BAZĖ
EUROPOS
SAJUNGOJE V

Europos PAM gydytojų organizacijų aljanso **CAMDOC** vardu dr. Tomas Nicola teigia, kad PAM vis labiau populiarėja Europoje: 65% gyventojų teigia, kad yra naudojęsi šios medicinos paslaugomis. Pagrindinės nurodomos naudojimosi PAM priežastys yra jos holistinis pobūdis, veiksmingumas ir orientavimasis į sveikatingumo skatinimą. Gyventojai mano, kad PAM gali papildyti tradicinę mediciną.

EUROCAM PAM pacientų, gydytojų ir specialistų aljansas yra įsipareigojęs labiau informuoti visuomenę apie šios rūšies medicinos naudą, ypač ligų prevencijos ir sveikatingumo skatinimo, pacientų saugos, sveikatos priežiūros paslaugų, kurių dėmesio centre yra pacientas.

Dėl tokios skirtingos padėties, kaip ir dėl įgaliotų ir licencijuotų sveikatos priežiūros paslaugų teikėjų gausumo, kyla susirūpinimas dėl PAM teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų užtikrintumo, kokybės ir saugumo Europos piliečiams.

PAPILDOMOSIOS IR ALTERNATYVIOSIOS MEDICINOS (PAM) ISTORIJA LIETUVOJE I

2003-12-05 LR Seime įvyko Sveikos gyvensenos sąjūdžio kongresas, kuriame dalyvavo daugiau kaip 200 sveikos gyvensenos propagavimo dalyvių.

2011-07-07 įsteigti Lietuvos sveikos gyvensenos ir natūralios (papildomosios ir alternatyviosios) medicinos rūmai. Pirmuoju prezidentu išrinktas Klaipėdos Universiteto Medicinos edukacijos katedros vedėjas prof. Algimantas Kirkutis.

LSGNM Rūmų veikla buvo suskirstyta į du sektorius:
1. **Sveikos gyvensenos**, kuris skirtas sveikatos tausojimo, stiprinimo ir ligų profilaktikos veiklos vystymui;

2. **Natūralios medicinos** metodikų taikymas ligų diagnostikoje ir gydyme.

PAPILDOMOSIOS IR ALTERNATYVIOSIOS MEDICINOS (PAM) ISTORIJA LIETUVOJE II

2012-12-13 priimtas LR Seimo Nutarimas Nr. XII-51 „Sveikatos tausojimo ir stiprinimo asmens ir visuomenės sveikatos apsaugos politika“. Nutarimo 257p. rašoma: „Sieksime teisės aktais reglamentuoti netradicinės medicinos paslaugų teikimą“.

2014-03-19 priimtas LRV Nutarimas Nr. 258 „Dėl 2014 metų prioritetinių teisėkūros iniciatyvų sąrašo patvirtinimo“. Nutarimo 14p. rašoma: „Reglamentuoti netradicinės medicinos praktiką“.

2014 m. balandžio mėnesį sveikatos apsaugos ministerijoje įkurtas Netradicinės medicinos iniciatyvų koordinavimo skyrius.

Paruošto Įstatymo derinimo darbai pradėti nuo **2018 m. gegužės mėnesio**. Tik **2019-02-05** SAM perdavė Įstatymo projektą Seimui.

**2020 m. sausio 14 d. priimtas LR Seime ir pasirašytas
Prezidento Gitano Nausėdos PASP Įstatymas Nr. XIII-2771**

Įstatymas įsigalioja nuo 2021-01-01, o teisės aktai turi būti paruošti iki 2020-11-01.

Numatytos paruošti šios priemonės:

- 1.Sudaryti plėtros komitetą ir specialistų kvalifikacijos vertinimo komisiją.**
- 2.Paruošti SAM įsakymus, kuriais patvirtinami paslaugų sąrašai, teikimo algoritmai.**
- 3.Paruošti PASP paslaugų teikimo protokolų rengimo tvarką.**
- 4.Paruošti PASP įstaigų veiklos licencijavimo taisykles.**
- 5.Paruošti PASP specialistų veiklos licencijavimo taisykles ir kt.**
- 6.Aukštosios mokykloms parengti mokymų programas, kurias derina plėtros komitetas ir tvirtina SAM ministras.**
- 7.Kvalifikacijos tobulinimus gali vykdyti asociacijos ir PASP įstaigos, suderinę su SAM.**

**PAPILDOMOSIOS IR
ALTERNATYVIOSIOS
SVEIKATOS
PRIEŽIŪROS (PASP)
ĮSTATYMAS I**

PAPILDOMOSIOS IR ALTERNATYVIOSIOS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS (PASP) ĮSTATYMAS II

PASP Įstatyme numatomi dokumentai:

- 1. PASP įstaigos (juridinio asmens) licencija.**
- 2. PASP specialisto licencija.**
- 3. PASP specialisto teisės ir pareigos, kvalifikacijos tobulinimas.**
- 4. PASP asmenų sveikatai padarytos žalos atlyginimas.**
- 5. Kitų valstybių narių piliečių teisės laikinai ir/ar kartais teikti PASP paslaugas.**
- 6. Šiuo metu dirbantys specialistai paslaugas gali teikti iki 2024-12-31, jei SAM PASP specialistų kvalifikacijos vertinimo komisija patvirtins jų kvalifikaciją.**

PAPILDOMOSIOS IR
ALTERNATYVIOSIOS SVEIKATOS
PRIEŽIŪROS (PASP)
SAM ĮSAKYMAS

2020 m. spalio 6 d. Išleistas Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro įsakymas Nr. V-2199 „DĖL PAPILDOMOSIOS IR ALTERNATYVIOSIOS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS SRIČIŲ PASLAUGŲ GRUPĖMS IR (AR) POGRUPIAMS PRISKIRIAMŲ KONKREČIŲ PASLAUGŲ SĄRAŠO IR JO SUDARYMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“.

ĮSAKYME NUMATYTOS ŠIOS PASLAUGOS IR SPECIALISTAI

1. PASP SVEIKATOS REKREACIJOS SRITIES KŪNO PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ, SKIRTŲ, GERAI PSICHOFIZINEI BŪKLEI UŽTIKRINTI, GRUPĖ:

1.1. Vandens procedūrų terapijos specialistas

1.2. Aromaterapijos specialistas

2. PASP SVEIKATOS REKREACIJOS SRITIES VEIDO PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ, SKIRTŲ GERAI PSICHOFIZINEI BŪKLEI UŽTIKRINTI, GRUPĖ:

2.1. Veido puoselėjimo procedūrų terapijos specialistas

2.2. Aromaterapijos specialistas

3. PASP NATŪRALIOSIOS IR LIAUDIES MEDICINOS SRITIES BIOLOGINIO POVEIKIO PASLAUGŲ GRUPĖ

3.1. Fitoterapijos specialistas

**3.2 Hirudoterapijos (dėlių)
specialistas**

3.3. Apiterapijos (bičių) specialistas

4. PASP NATŪRALIOSIOS IR LIAUDIES MEDICINOS SRITIES KŪNO (KONTAKTINIO) POVEIKIO PASLAUGŲ GRUPĖ:

4.1. Akupunktūros specialistas

4.2. Taikomosios kineziologijos specialistas

4.3. Osteopatijos specialistas

**5. PASP NATŪRALIOSIOS IR LIAUDIES MEDICINOS SRITIES
PSICHOSOCIALINIO POVEIKIO PASLAUGŲ GRUPĖ, PASLAUGŲ, KURIAS
TEIKIANT NAUDOJAMI GYVŪNAI, POGRUPIS:**

5.1. Delfinų terapijos specialistas

5.2. Hipoterapijos (arklių) specialistas

5.3. Kaniterapijos (šunų) specialistas

6. PASP NATŪRALIOSIOS IR
LIAUDIES MEDICINOS SRITIES
PSICHOSOCIALINIO POVEIKIO
PASLAUGŲ GRUPĖ, MENO
TERAPIJOS PASLAUGŲ
POGRUPIS

7. PASP NATŪRALIOSIOS IR
LIAUDIES MEDICINOS SRITIES
RYTŲ MEDICINOS SISTEMŲ
PASLAUGŲ GRUPĖ

**Šiuo metu jokių paslaugų
neužregistruota**

7.1. Ajurvedos specialistas

**KITA PASP
PASLAUGŲ SRITIS
(šiuo metu dar
neįteisinta)**

Tai sritis, kurios metu sukurti produktai gali būti naudojami PASP paslaugų teikimui.

Biologinio poveikio gaminių grupė:

- 1. Fitoterapinių gaminių (vaistažolių) rinkėjai, ruošėjai, prekiautojai.**
- 2. Apiterapinių gaminių (bičių produktų) ruošėjai - bitininkai.**

Sveikatos priežiūros produktas - tai gaminy specialiai pagamintas PASP paslaugoms teikti (ne vaistas).

PASP PASLAUGŲ TEIKIMO REIKALAVIMAI ĮSTAIGAI

1. PASP įstaigos darbuotojai turi turėti galiojančias PASP specialisto licencijas

2. PASP paslaugoms teikti reikalavimus ir protokolus

3. PASP įstaiga turi būti apsidraudusi civiline atsakomybe

4. PASP įstaigos licencija išduodama neterminuotai

PASP PASLAUGŲ TEIKIMO SPECIALISTO LICENCIJAI REIKALAVIMAI

1. Turėti teisę gyventi ir dirbti Lietuvoje

2. Mokėti valstybinę kalbą

3. Asmens sveikatos būklės įvertinimas

4. Licencija išduodama neterminuotai

5. Kitų valstybių piliečiai turi pateikti reikiamus dokumentus ir gauti kvalifikacinės komisijos leidimą veiklai

PASP
SPECIALISTAS
PRIVALO
TURĖTI

„Fizinis asmuo, siekiantis gauti šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytą PASP specialisto licenciją, turi turėti aukštąjį išsilavinimą ar jam lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją, įgytą baigus medicinos ar reabilitacijos, arba odontologijos, arba farmacijos, arba biologijos, arba genetikos, arba bioinžinerijos studijų krypties studijas, ir sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka būti baigęs mokymus“.

(Iš PASP įstatymo 10 straipsnio)

APITERAPIJOS
PASLAUGOMS
TEIKTI LICENCIJA

**„PAPILDOMOSIOS IR
ALTERNATYVIOSIOS
SVEIKATOS PRIEŽIŪROS
(PASP)**

**SPECIALISTAS
APITERAPIJAI“**

DĚKOJU UŽ DĚMĚŠÍ

